

Пустова Г.О. – слухач 7 курсу
ННІЗДН Національної академії
внутрішніх справ

ОРГАНІЗОВАНА ЗЛОЧИННІСТЬ: ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ

Причини й умови злочинності класифікують також за їх змістом, відповідно до основних сфер життя суспільства: економічної, соціальної, політичної, духовно-моральної і правової [1]. Організована злочинність як регулятор тіньових ринків виконує низку економічних функцій: задоволення потреб у нелегальних товарах (наприклад наркотиках) чи послугах (проституція), незаконна доставка легальних товарів (контрабанда зброї), координація дій суб'єктів злочинної діяльності (наприклад, злочинців-професіоналів і злочинних спільнот), контроль за виконанням угод і розв'язання конфліктів, створення робочих місць і залучення кваліфікованого персоналу (технологів, юристів, економістів), франчайзинг (допуск на ринок інших злочинців під маркою відомої злочинної організації), консалтинг (наприклад, щодо технології відмивання грошей), захист, нівелювання бюрократичних перепон, фінансування тощо. Часом легальні організації беруть участь у незаконних підприємствах і виявляють зацікавленість у функціонуванні злочинних спільнот задля збільшення власних активів, посилення впливу, усунення конкурентів тощо [2].

Економічну злочинність може бути визначено як соціально-правове змінне негативне масове явище, що складається із сукупності економічних злочинів, учинених у певний період у будь-яких країні чи в регіоні. Поняття “економічний злочин” практично не розроблено ні в кримінально-правовій, ні в кримінологічній науках, не всі кримінологи виокремлюють економічну злочинність як самостійний вид злочинності [3]. Крім того, немає чіткого законодавчого закріплення цього поняття. Економічною

злочинністю традиційно науковці вважають злочини у сфері господарської діяльності. Сьогодні 37 таких злочинів передбачено у гл. VII Кримінального кодексу України. Хоча організована злочинність і є кримінально караним діянням, однак вона, на думку деяких учених, у певних дозах може приносити й користь державі та суспільству. Так, лауреат Нобелівської премії (1986) Д. Бьюкенен, на підставі економічного аналізу злочинів, доводить корисність організованої злочинності. Аксіомою ринку є те, що монополія у виробництві звичайних товарів і послуг соціально не ефективна, оскільки скорочує пропозицію [4].

Проте, якщо монополія у пропозиції “хороших” товарів небажана, монополія у пропозиції “поганих” товарів може бути соціально бажаною. Таким чином, перевага монополії організації (злочинності) над конкурентною організацією зумовлює скорочення загального випуску (злочинів) [5].

Однак якщо альтернативою організованої злочинності стає не декриміналізоване суспільство, а “дезорганізована злочинність”, тобто якщо злочинність залишається на тому самому рівні за умов зниження рівня її організованості, то наслідки цього процесу для суспільства не такі вже й однозначні. Кримінальна монополія нав’язує злочинному світові жорстку дисципліну, мінімізує міжусобиці банд і побічні насильницькі вияви злочинів, що за певних обставин відповідає інтересам суспільства [6].

Організована злочинність, на думку деяких учених, іноді виконує функції, які не може забезпечити держава. Це соціальний і фізичний захист осіб, гарантії виконання торгових угод, зокрема міжнародних, розв’язання конфліктів між громадянами й суспільством, інших суперечок, арбітраж. Організована злочинність сприяє накопиченню первинного капіталу: прибутки від незаконного бізнесу вкладають у легальні підприємства, чим забезпечується економічний розвиток держави. Нерідко кримінальні авторитети стають

респектабельними бізнесменами, тоді організована злочинність може звужитися до сфер злочинних промислів [4].

Список використаних джерел

1. Алексеев А. И. Криминология : курс лекций / Алексеев А. И. – М. : Щит-М, 1999. – 340 с.
2. Бова А. Соціолого-кримінологічні дослідження організованої злочинності / А. Бова // Інституційні ознаки організованої злочинності та її соціальна основа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.politik.org.ua/>.
3. Детермінація організованих форм економічної злочинності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.shpargalka.org.ua/r/0/604.html>.
4. Бусол О. Ю. Детермінація організованої злочинності: кримінологічний аспект / О. Ю. Бусол // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. - 2012. - № 1(3). - С. 125-132.
5. Бьюкенен Д. М. Защита организованной преступности? / Д. М. Бьюкенен // Экономическая теория преступлений и наказаний. – 1999. – № 1.
6. Шеллинг Т. С. Экономический анализ и организованная преступность / Т. С. Шеллинг // Экономическая теория преступлений и наказаний. – 1999. – № 1.

Іваштенко С.В. – слухач 7 – курсу
ННІЗДН Національної академії
внутрішніх справ

ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ У ФІСКАЛЬНІЙ СФЕРІ

Сучасне становище економіки нашої країни потребує значних зусиль щодо виводу економіки з тіні, так як Україна є країною з критичним рівнем тіньової економіки та корупції.

Протягом останніх років причини криміналізації економіки, переходу її у «тінь» широко обговорюються